

عنوان مقاله:

انقلابی برای برابری؛ تحلیل انقلاب ایران بر مبنای آرای توکویل

محل انتشار:

فصلنامه رهیافت های سیاسی و بین المللی، دوره 8، شماره 1 (سال: 1395)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

حمید یحیوی - دانشگاه بوعلی سینا، همدان

بهزاد زارعی - دانشگاه علامه طباطبائی، تهران

خلاصه مقاله:

تاملات توکویل در باب انقلاب های فرانسه و آمریکا، رویکرد بدیعی در تحلیل انقلاب ها را شکل داده است که بر مبنای آن می توان به فهم جنبه های مهمی از انقلاب ایران (۱۹۷۹) رسید. توکویل با کشف مفهوم «برابری شرایط»، علاوه بر تشریح علت تحولات عصر جدید، افق تازه ای را برای تحلیل انقلاب های مدرن گشوده است. وی در طی بحثی در باب رابطه آزادی و برابری، انقلاب آمریکا را نمونه «انقلابی برای آزادی» و انقلاب فرانسه را نمونه «انقلابی برای برابری» معرفی می کند. بر این اساس، می توان انقلاب ها را بر مبنای اولویتی که در آن غالب می شود، به دو دسته «انقلاب برای آزادی» و «انقلاب برای برابری» تقسیم کرد. پژوهش حاضر بر آن است که ابتدا با کنکاش در اندیشه توکویل، علل رخداد انقلاب از نگاه وی را در یک الگوی سه فاکتوری «برابری شرایط»، «تمرکز اداری و رویکردی ادیبان، نظم دهی کرده و سپس با بررسی رخداد انقلاب ایران بر مبنای این دستگاه مفهومی سه بعدی، این نظریه را به محک تاریخ بسپارد. بر این مبنای، در عصر جدید، تمایل به تحقق برابری شرایط در جامعه ایرانی گسترش قابل توجهی یافت. در کنار آن، اداره امور به شکل متمرکز توسط دولت پهلوی، تأثیرات مخربی بر جامعه داشت و شرایطی را مهیا کرد که در آن «روشنفکران شاعریشه» دست به بسیج انقلابی زدند. علاوه بر تبیین انقلاب در بحث نتایج آن، مقاله حاضر در پایان، به طرح این نظر می پردازد که انقلاب ایران بر مبنای سرنوشتی که پس از پیروزی یافت، تحولی از جنس «انقلاب برای برابری» بود.

کلمات کلیدی:

انقلاب ایران، توکویل، برابری، تمرکز، روشنفکران ایرانی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1274170>

